

Skal en kvinde altid tie stille?

(1 Kor 14,34)

Hvad ligger der i, at "kvinderne skal tie stille i menighederne"? Må kvinder slet ikke sige noget? Eller handler det om at forkynde? Om at være præster? Og i så fald, hvordan kan man så se det i teksten? Er dette udsagn hos Paulus blot tidsbestemt og uden betydning for os i dag, hvor ligeberettigelse spiller en anden rolle end dengang?

Mange spørgsmål rejser sig i mødet med 1 Kor 14,34. Men jeg forstår dem faktisk godt. For når dette vers trækkes frem i kirkelige kredse i dag, så vælter alle disse overvejelser frem. Der bliver ikke rigtig talt eller skrevet så meget om det, og man kan møde mange forskellige udlægninger af teksten og holdninger til sagen – også blandt konservative teologer og præster – så der er ikke noget at sige til, at den mere almindelige bibellæser og kirkegænger kan blive forvirret. For manges vedkommende ender det med, at man undlader at forholde sig til sagen. Og derfor får man heller ikke undersøgt, hvad der er sandt og falsk, men man ender med at lægge mere vægt på, hvad der virker mest rigtigt for en selv, eller blot følger, hvad de fleste andre gør.

Pladsen levner ikke mulighed for en tilfredsstillende redegørelse for spørgsmålet omkring ordningen med kvindelig præstetjeneste eller de mange tolkningsforslag vedrørende 1 Kor 14,33a-40, som både bibelkritiske og bibeltro teologer er kommet

med. Derfor vælger jeg i det følgende blot at give mit svar på de anførte spørgsmål – og så ellers henvide til bogen *Kvinder på Herrens mark* (Forlaget Hovedland 2007), hvor man kan finde en meget grundig behandling af spørgsmålet samt en fyldig litteraturliste til brug ved videre studier.

I de to foregående besvarelser har jeg peget på nogle af de problemer, som menigheden i Korinth har stået over for. Det gælder ikke mindst samtidens syn på forholdet mellem mand og kvinde, der har sat sit præg på tankegang og praksis i menigheden. Paulus vejleder til og underviser om, hvordan en kristen forsamling skal forholde sig her og forstå den bibelske lære, og hvordan den skal få sit konkrete udtryk i det kristne liv. Afsnittet 11,2-14,40 handler om menighedens sammenkomster, hvor Paulus forholder sig til nadveren og kærlighedsmåltidet, til nådegaver og tjenester samt til andre områder såsom bøn, profetisk tale, tungetale, belæring m.v. (jf. 14,26).

Ud over at undervise om det rette bibelske indhold og give vejledning til den rette praksis om menighedens liv har det været vigtigt for Paulus at slå fast, at frelsen i Kristus *ikke* har ophævet Guds skaberordning for mand og kvinde. Som den treenige Gud – Faderen, Sønnen og Ånden – er ens og lige i væsen, er den ene Gud forskellig i personer. I Guds trinitariske væsen er der en indre underordning i kærlighed, som rummer forskel i opgaver og ansvar. I Guds væsen bliver disse forskelle ikke spillet ud mod hinanden personerne imellem. I Guds væsen fremstår det som en dynamisk styrke, der netop viser kærlighedens sande væsen (jf. 1 Kor 13).

Mand og kvinde er skabt i Guds billede. De er lige i væsen over for Gud. Begge er de mennesker, men med en gudgiven forskel, som afspejler Guds væsen. Denne kønspolaritet er givet i skabelsen og til velsignelse. Ved syndefaldet blev denne ordning perverteret. Guds billedet blev ødelagt. Det fik også indflydelse på forholdet mellem mand og kvinde, hvor kærligheden blev gennemsyret af synd, oprør og egoisme. Ved frelsen blev gudsbilledet genoprettet

hos den troende, som er kaldet til at leve efter Guds skaberordning. Skaberordningen er ikke ophævet i Kristus, men netop stadfæstet. Og den må være gældende i det kristne ægteskab/hjem og i den kristne forsamling/menighed. Det går *ikke* på samfundslivet generelt! Denne ordning kaldes også "kefalé-strukturen" (se redegørelse herfor i forrige kapitel).

I forhold til samtiden er Paulus talsmand for et positivt kvindesyn. Det gælder i forhold til såvel den græsk-romerske verden som den jødiske tradition. Kvinden er virkelig "noget". Over for Gud står mand og kvinde lige. Derfor har de lige del i frelsen. De kan begge varetage tjenester i menighedslivet og har begge ansvar i hjemmet. Kvinden skal også oplæres i Skriften, så hun kan give evangeliet videre i sin hverdag; det gælder ikke mindst i forhold til børnene. Vi læser også i Apostlenes Gerninger og i Paulus' breve, at kvinderne udøver en aktiv, betroet tjeneste på mange måder for evangeliets skyld. Paulus er bestemt ikke "kvindehader" eller "kvindemodstander". Intet tyder på dette. Tværtimod.

I lyset af Guds skaberordning understreger han så en forskel midt i denne lighed. Den positive forståelse af underordning – altså at man anerkender, at der er forskel i funktioner og ansvar i enheden ligesom i Guds væsen – må komme frem hos de troende i forholdet mellem mand og kvinde. Det kan gælde specifikt i ægteskabet, men også i menighedens forsamling. Dels skal det komme til udtryk i "det ydre" (se spørgsmål 49), dels skal det være tydeligt i forhold til læreansvaret. Det er vigtigt at forstå, at det er i dette positive lys, at Paulus kun to steder har såkaldte "forbudstekster" omkring kvinders rolle i menigheden – nemlig 1 Kor 14,34ff og 1 Tim 2,11ff. Og begge steder sker det i en sammenhæng, hvor han forholder sig til opgaver og ansvar ved menighedens samling, her gudstjenesten.

For Paulus er der noget vigtigt på spil. Hans behandling af situationen i Korinth drejer sig *ikke* udelukkende om et lokalt problem. Det er muligt, at selve problemets karakter har været bestemt af lokale forhold, men Paulus' argumentation og anvisning er ikke

betinget af et lokalt forhold. Det gælder i "alle Guds menigheder". Netop derfor handler dette ikke om noget tidsbestemt, men går på noget helt principielt for kristne menigheder og er en apostolsk forordning, der gælder til alle tider.

Med disse baggrundsoplysninger skal vi nu se nærmere på selve teksten. Først skal vi bemærke, at det såkaldte taleforbud i 14,34 ikke kun forekommer her. Samme ord er anvendt vedrørende tungetale (14,28) og profetisk tale eller åbenbaring (14,30). Dette taleforbud er rettet mod mænd såvel som kvinder! Det skal gælde både i korinthermenigheden og i alle de helliges menigheder. Jeg forstår udsagnet "Gud er ikke forvirringens, men fredens Gud" (14,33a) både som en foreløbig afslutning på de forhold, Paulus har omtalt forud (især 14,26-32), og som en markering af, at Paulus nu tager fat på det særlige område om kvinders optræden i menigheden, når det gælder læreansvaret (14,33b-38). Til sidst har han en samlet afslutning for hele kapitlet (14,39f).

Prædikenen ("læren") i den første kirke blev fremført både monologisk og dialogisk af mænd, som det var kendt fra synagogegudstjenesten. Det kunne forekomme, at prædikenen snarere var en læresamtale end en enetale, og dette forhold peger Paulus på. Vi finder ikke i 14,35 en forklaring til 14,34, men en nærmere præcisering af situationen vedrørende prædikenen. I synagogen var kvinder ikke en aktiv del af selve gudstjenesten. Dette forholder sig anderledes i den nye pagt, men dermed er der som sagt ikke sket en ophævelse af skaberordningen. Både mænd og kvinder har nu lige adgang til gudstjenesten, men ikke til at varetage det apostolske ansvar – altså læren. Netop her kommer forskellen mellem mand og kvinde til udtryk (sml. at Jesus heller ikke udvalgte kvinder som apostle).

I den danske oversættelse kan man opfatte det sådan, at det handler om en kvindes ægtemand (jf. "deres"), men det er bedre at oversætte med "egne". For det går ikke alene på den ægteskabelige relation, men på mand-kvinde-relationen. Såfremt "de vil

have noget at vide, skal de spørge egne mænd hjemme”, det vil sige ægtemanden eller et andet mandligt familiemedlem. Udtrykket ”hvis de vil have noget at vide” stammer fra den rabbinske skole og handler om at lære og at tage viden til sig. Sagen er, at kvinder ikke tillades offentligt at varetage eller at deltage i det ”at lære” – det vil i denne sammenhæng sige at have ansvar for den apostolske tjeneste.

Paulus fremfører ikke dette som en mulig overvejelse, eller blot som udtryk for hans egen holdning. Nok kan bemærkningen i 14,36 muligvis opleves sarkastisk, men ellers argumenterer han i sammenhængen med det tunge skyts. Han begrundet det ud fra ”loven”, som kan gå på hele GT som sådan eller Moseloven eller mere specifikt på skabelsesloven. Da sammenhængen handler om forhold i lyset af Guds skaberordning (jf. ”underordne sig”), er der god grund til at referere til skabelsen og skabelsesloven (1 Mos 1-2).

Han begrundet det også med ”et bud fra Herren”. Sjældent anfører Paulus dette som argument, og vi ved ikke præcist, hvad han hentyder til. Men Jesus må have udtalt sig og givet et bud til apostlene og overdraget dem ansvaret vedrørende dette område. Meget sandsynligt går det netop på, hvem der kan varetage *det apostolske læreansvar* i menigheden. For nok er der ældste, forstandere og andre tjenester, som bærer ansvaret for at formidle evangeliet og Jesu lære. Men det at være indviet til at have ansvar for læren – samt menighedens åndelige liv – ud fra et apostolsk mandat er kun givet mænd. (Se også under spørgsmål 52).

Det er ud fra denne forståelse, at vi må afgøre, hvad der ligger i udtrykket ”tie stille i menighederne” og ”ikke tale”. For Paulus har tidligere i kapitlet brugt de samme udtryk, hvor de gælder både mænd og kvinder i forhold til ikke at forstyrre og skabe uorden. Argumentationens tyngde understreger også, at det ikke blot handler om, at nogle kvinder har forstyrret gudstjenesten med snak eller utidig indblanding. ”Tie” og ”ikke tale” går på noget helt særligt, på det apostolske læreansvar. Det er ikke en ned-

vurdering eller undertrykkelse af kvinderne i menigheden, men et positivt udtryk for, at menigheden følger Guds skaberordning og afspejler Guds kærlighedsvæsen. At følge Guds vilje rummer altid velsignelse.

Så jo! Kvinder må gerne sige noget. Paulus' forbud går på en helt bestemt situation i menigheden. Ordet "præst", som vi kender det i dag, er ikke nævnt i teksten. Men situationen går alligevel på dette. Skal vi overføre Paulus' lære til vores kirkelige struktur og menighedsforhold, så hviler læreansvaret på dem, som er kaldet på apostolisk vis og indviet ("ordineret") til at varetage dette embede og denne læremæssige funktion i menigheden. I en folkekirkelig ordning – og den struktur som Indre Mission har som bevægelse – er dette apostolske læreansvar knyttet til ordinationen og dermed til præsten.

Så vidt jeg kan skønne ud fra denne forståelse, er det muligt for kvinder at vidne, forkynde og virke i visse faste tjenester og som troende i hverdagen. Derfor har Indre Mission eksempelvis ansat kvinder i missionstjeneste, sådan som det har været praksis i hele kirkens historie og på missionsmarken gennem århundreder. Og lad os endelig blive ved med det, samtidig med at vi fastholder en bibelsk sund ordning vedrørende præsteembedet.

Selvom vi har haft en ordning med kvindelige præster i folkekirken i over tres år, er det bestemt stadig aktuelt at anføre ordningen som ubibelsk. Uanset hvor længe en ordning har eksisteret, bliver den ikke mere rigtig med tiden, så længe den har Guds Ord imod sig. Spørgsmålet om ordningen med kvindelige præster er ikke blot et spørgsmål om forskellig bibeltolkning, hvor det ene kan være lige så rigtigt eller bibeltro som det andet.

Det er nok her, vi er havnet i dag, hvor der nærmest råder tabu omkring spørgsmålet i vækkelsesmiljøerne, og hvor mange har vanskeligt ved at hente hjælp til at forholde sig til de praktiske (lokale) situationer og problemer.